

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 75. szám

Népszerűsítő: STAUBER JOZSEF
1907—1932.

Szerda, 1936. április 1.

Gróf Bethlen György

Írta: Hegedüs Nándor

Egyszer tíz évben nekünk is van jogunk jubilálni. Ha volna is ok rá: csendesen vigadunk. Most az egyszer azonban ki kell vinni az ittlő magyarság jubileumát a fórumra, mert hiszen az évforduló, amiről szó van, nem egy férfi banális jubileuma, hanem egy egész nemzetiség ünnepe.

Tíz esztendővel ezelőtt vette át gróf Bethlen György a romániai Országos Magyar Párt vezetését Ugron Istvántól, aki a kezdeti években irányította a pártszervezet munkáját. A román politika új korszakában is változást jelentett az 1926. év, legalább is mi azt hittük, hogy jótékony változást, mert akkor lépett kormányra az Averescu—Goga-féle néppárt, amely először kötött pozitív egyezményt Románia magyar kisebbségi politikai szervével. Az új éra számára új vezér kellett és ezt a Magyar Párt gróf Bethlen Györgyben találta fel, egy harmincöt éves fiatal emberben, aki azelőtt a politikában nem is szerepelt, de akit mégis igen jól ismertek azok, akik lelkiismeretük szava nyomán őt egy másfélmillió kisebbségi nemzet élére állították.

Abban az új politikai érásban, amit a ciuceai paktum kormányának jelentenie kellett, sebet ejtően csalódtunk, de a férfiban, akit ez a változás emelt a magyarság élére, nem csalódtunk senki. Bethlen György akkor, amikor elvállalta a Magyar Párt elnöki méltóságát, érezte, hogy ezzel aztán minden egyéb foglalatosságnak vége. Olyan ez, mint a vatikáni foglalatosság, innen menekülés nincs, ide egy életre kell bevonulni és semmi egyébnek többé élni nem lehet. Anyagi függetlensége talán meg is engedte neki ezt a missziót, de gondolkodásának puritánsága, etikai lényének tisztult irányelvei, a meggyőződés szilárdsága és a népjogok el nem törölhető érvényességébe vetett hite, amelyet rendkívüli politikai műveltsége és elméleti képzettsége is alátámasztott, mindez teszi lehetővé a vagyoni függetlenség mellett is, hogy valaki az előtte álló férfikor legjavát egyetlen nehéz, hálátlan, keserű és olykor csaknem kilátástalan célnak: egy népkisebbség sorsának szentelje.

Bizonyos, hogy Bethlen nem népröpre és nem führer, de az ittlő magyarság minden sorstépettsége mellett sem mutatná azt az egyiséget és erőt, ha Bethlen nem az lenne éppen, ami. Semmi eszközzel nem rendelkeznek azok közül, amelyekkel köztudomás szerint a népszerűséget meg szokták szerezni és bámulatos, hogy mégis milyen népszerű e szónak kristályos értelmében. Ma, a tekintélyuralom jelszavának korszakában az igaz tekintély megjelenése ő, egy ember, aki minden hatalmi attributum nélkül is valódi autoritás, akit minden néprétegben tisztelnek, aki ha magyar tömeg közé megy és szót emel, jól lehet az elokvencia adományával nem kérkedik, mégis orákulumnak számít, mert mindenki tudja, hogy jót akar és nem rajta mulik, hogy sok minden nem úgy sikerül, ahogy kívánatos volna.

Aki Bethlen György közelében működött és látta azt az erőfeszítést és az erőfeszítések után oly gyakran lecsapó meddőséget, látta azt az idegőrlő kötöttséget, jégvágást, amit a közöny

Hitler válaszát átnyújtották az angol nagykövetnek

Flandin újabb nyilatkozata ismét kiélezte a helyzetet — A közeli Anschlussal számolnak a politikai körök — Hitler válaszána irányvonala

A francia kormányhoz közelálló körök feszült érdeklődéssel tekintenek a német kormány várva-várt válaszára, amelyet a locarnói hatalmak londoni határozatára ígért. Flandin külügyminiszter vasárnapi ismeretes válaszlásztási beszédét a következőkben indokolta meg a Havas távirati-iroda munkatársa előtt:

— Vajjon mit jelent Hitler nagy sietsége, amellyel a Rajna-területet megerősíti, ugyanakkor, amikor nekünk 25 éves békét ajánl fel? Hogyan higyjünk ennek az ajánlatnak az őszinteségében akkor, amikor az ajánlat megtételével egyidejűleg parancsot ad a Rajna-terület erődtítményeinek megerősítésére és amikor naponta új csapatokat vezényelnek erre a területre. Különös, hogy az a német kormány, amely az utóbbi időben cselekedeteivel, „snájdig” fellépésével szinte nap-nap után ámulatba ejti a világot, egy egyszerű válasz megfogalmazásán heteken keresztül dolgozik. Ennek a késedelmeskedésnek természetesen nem a szavazás az oka, hanem az, hogy a német kormány időt akar nyerni. Időt arra, hogy a Rajna-területet kellőleg megerősítse és szabad kezer nyerjen Közép- és Délkelet-Európa felé. Ilyen körülmények között a német békejavaslatokat és békeszózatokat a kellő jelentőségükre kell leszállítani. Misem természetesebb, minthogy a francia kormány is azt cselekszi, amit a jelen körülmények között a leghelyesebbnek tart.

Politikai körökben Flandin újabb nyilat-

kozatait igen komolyan veszik és általában úgy beszélnek az Anschlusról, mint egy közeli eseményről. Általános az a vélemény, hogy a Rajna-terület megszállása az Anschluss, vagyis Ausztria elfoglalásának előjátéka volt.

Párisi politikai körök felfogása szerint az Anschluss közeli megvalósítását két körülmény teszi valószínűvé: először a nagy nyersanyaghiány, amely Németországban uralkodik, továbbá az élelmezési válság. Program szerint ennek a lépésnek bár meg is kellett volna valószínűsülnie, azonban nem engedi meg az a feszültség, amely Németország és Olaszország között e pillanatban fennáll.

Flandin vasárnapi beszédét a német sajtó igen szigorúan bírálja. A félhivatalos Berliner Börsenzeitung ezt írja: Az a benyomásunk, hogy Flandin azt hiszi, hogy a reális kapcsolatokat helyettesíteni lehet az egymással szembeállított gyűlölködő tömegekkel. Flandin és politikustársai ma

a franciaországi érdekeltek kis csoportja nevében beszélhetnek csupán, azonban az igazi francia nép nem áll mögöttük.

A lap hivatkozik egy délfranciaországi vidéki lapra, amely 7300 olvasója között szavazást rendezett és 5500-an a Németországgal való együttműködés mellett szavaztak.

A Berliner Tageblatt Flandin vasárnapi beszédéről azt írja, hogy az sem elméleti, sem gyakorlati tekintetben nem tartalmazott semmiféle közeledési lehetőséget.

Új locarnói szerződést javasol Németország

Párisi jelentések szerint Flandin francia külügyminiszter is nagyon érdeklődött a válasz iránt. A külügyminiszter már visszatért a fővárosba választókerületéből és az egész napját a külügyminiszteriumban töltötte, hogy ott várja meg a válaszlásztól érkező híreket.

A kancellár válaszlászt ma este nyújtották át a német külügyminiszteriumban az angol nagykövetnek. A válaszlászt ezután az angol kormány fogja továbbítani a locarnói egyezmény többi aláíróinak.

A Petit Parisien szerint Németország legfontosabb javaslata az lesz, hogy kössenek új locarnói szerződést, Anglia és Olaszország kezessége mellett, a támadást kizáró egyezményvel fűznék össze Franciaországot, Belgiumot és Németországot. A szerződés 25 esztendőre szólna.

A nemzetközi közvélemény feszült figyelemmel várja Hitler kancellár válaszlászt a francia és az angol felhívásra. A Völkische Beobachter a válaszlásztól a következőket írja: Bár-

sziklahegyeiben és a meg nem értés zajlásában végeznie kell, érezte éles és független judiciumát és az elhatározásokban való hajthatatlanságot, ha kellett és megfontolt mérlegeléseit, ha viszont hajlani volt muszáj, akit áthaltott a becsületességnek és nyiltlelkűségnek a melege, ami belőle kiárad, jóllehet nem pajtáskodó lény és nem könnyen parolázó természet, aki magába szitta az arisztokratikus kifinomultság és demokratikus szabadelvűség szerencsés keveredésének vonzó egyszerűségét, az semmiképpen el nem tántorítható mellőle többé.

Nem mi ránk vár, hogy e tíz esztendő

harcának, eredményeinek és viharainak, szépségeinek és riasztó surlódásainak képét megrajzoljuk. Közel is van még nagyon hozzánk az ember is, a kor is. De nem tiltható meg, hogy ne siessünk örömünk kifejezésével, hogy ezt az évfordulót megülhetjük és a párt elnökét annyi küzdelem és meg nem értés dacára is, a szeretetnek és megbecsülésnek teljességében köszönhetjük. Bizonyos, hogy az ország magyar népe megragadta az alkalmat, hogy Bethlen Györgyöt tíz éves elnöki évfordulója alkalmából inpozans módon és emlékezetes formában üdvözölje.

milyen legyen is a ma átnyújtandó német válasz szövege, annyi bizonyos, hogy a kancellár legutóbbi beszédében tisztán és féltreérthetetlenül közölte a válasz magyát. Az is bizonyos azonban, hogy az új Németország semmi olyant nem fog aláírni, amely nem egyeztethető össze a nagy nemzettel.

tettől közölte a válasz magyát. Az is bizonyos azonban, hogy az új Németország semmi olyant nem fog aláírni, amely nem egyeztethető össze a nagy nemzettel.

Ribbentropp Hitler válaszával megérkezett Angliába

A Daily Express berlini tudósítójának jelentése szerint Hitler Franciaország iránt barátságos gesztust tervezett. Azt akarja javasolni, hogy a két ország megbízottai iljenek össze és tanácskozzanak a fennforgó ellentétekről. Flandin francia külügyminiszter vasárnapi beszédének egyes kijelentései miatt azonban a német birodalom vezére elállott a tervétől. A lap tudósítója úgy tudja, hogy Hitler válaszában irányvonata a következő lesz:

1. Visszautasítja azt a felhívást, hogy a szovjet-francia egyezmény elleni kifogásait a hágal döntőbírótság elé terjessze.

2. Visszautasítja a Rajna-vidéken létesítendő 20 kilométeres katonamentes sáv létesítését.

3. Bizonyos feltételek mellett felajánlja, hogy elhalasztja egy időre a Rajna-vidék megerősítését.

4. A 25 éves támadást kizáró szerződésről szóló ajánlatot kibővíti azzal, hogy Ausztriára, Csehszlovákiára és Litvániára is kiterjeszti.

Berlini jelentés szerint, Ribbentropp

ma délután repülőgépen Londonba utazott, hogy átadja a német kormány-előre-bejelentett válaszcímlevelét.

Párisi jelentés szerint a francia főváros még mindig a vasárnapi német választás eredményének hatása alatt áll és nyugtalanokodva várja a népszavazás nemzetközi fejleményeit. A Temps azt írja, hogy a német népakarat megszálltította a német birodalmi kormányt, amely immár teljes cselekvési szabadsággal rendelkezik. Hitler most már minden nagyfontosságú nemzetközi kérdésben önállóan is állást foglalhat.

Párisban nagy jelentőséget tulajdonítanak a tervezett vezérkari megbeszéléseknek. Azt azonban hevesen ellenzik, hogy az esetleges katonai megbeszélésekbe Eden is bevonják. Eden angol külügyminiszter ezzel a tervével csak egyhatalmú akarja a hatást, amit a vezérkari megbeszélések terve Németországra tett.

Londonból jelentik: Ribbentropp este 8 óra 35 perckor a croydoni repülőtérre érkezett, majd autóra nyomban továbbutazott London felé.

A hazárdjátékok beszüntetéséről szóló törvényjavaslatot megszavazták a Kamarában

Furcsa javaslat a magyar nevek írásáról — Indokolatlan rémhírek a kiütéses tífuszról — Megszavazták az iparlörvényjavaslatot is

Bucurestiből jelentik: A Kamara bizottsága ma foglalkozott a hazárdjátékok szabályozó törvény kibővítésére beterjesztett javaslattal, amelynek értelmében ismét véglegesen betiltanák a hazárdjátékok az egész ország területén. A bizottság úgy határozott, hogy eltekint a kibővítéstől és az eredeti törvényjavaslatot fogadta el. Ez a javaslat bizonyos módosításokat hoz a hazárdjátékok, különösen pedig a braziliana és a trente-sept megrendszabályozását illetően. A Kamarában az iparlörvényt tárgyalták és a golyóval történő szavazás során megszavazták a javaslatot. Több, hitelnyitással kapcsolatos törvényt is megszavaztak, majd a belügyminiszterium biztosító intézetének felállításáról szóló törvénnyel foglalkozott a Kamara. Vita nélkül szavazták meg a rendőrség megszervezéséről szóló törvény 117-ik szakaszának módosítását.

A Kamarában a hazárdjátékokról szóló törvény szakaszokénti vitája során Craiciu Serbanescu nemzeti-parasztpárti felszólalt és megállapította, hogy a szakbizottsághoz a törvény kiegészítése végett egyetlen szakaszt küldtek.

„Valamennyi szerencselátóknak az egész ország területén való beszüntetéséről.”

Most pedig — mondotta, — az eredeti törvény szakaszokénti vitáját kezdték meg. Serdici hasonló szellemben szólalt fel, mire Cretoiu többségi közbekiáltott és gyanusnak minősítette a hazárdjátékok elleni harcban megnyilvánuló szenvedélyességét. Serdici tiltakozott a gyanúsítás ellen, kérte az elnököt, hogy utasítsa rendre a vádaskodó többségi honatyát, mire Mosoiu elnök felszólította Cretoiu-t, hogy magyarázza meg, mire célzott, mert alaptalanul nem lehet gyanúsításokkal dobálózni. Az incidensből kifolyólag tumultus keletkezik, majd ennek elültével, a vita további folyamán, Condruș többségi képviselő az elnöki emelvényre sietett és éles hangon kikelt a kormánynak a törvény kibővítésével szemben tanúsított magatartása ellen. A képviselő arról beszélt, hogy a miniszteri padokban ülők

kinevetik a megnyilvánult törekvéseket.

— A parlament egy javaslat megszavazását óhajtja, — mondotta, — de a miniszteri padosorok ezt nem fogadják el. Condruș szavait általános taps fogadta. Az előadó ekkor felolvasta a kibővítést szolgáló javaslatot, amely

mindennemű hazárdjátékok betilt az ország egész területén.

Ez a tilalom mindenfajta, pénzben folyó szerencsejátékokra is vonatkozik, kivéve az állami osztályosorsjátékokat és a löversenyfogadásokat. Nyomban szavazásra került sor és a törvényt 166 szavazattal úgy fogadták el, hogy egyetlen szavazat sem esett ellene.

Ezután a névtörvény vitája kezdődött meg. **Urziceanu** nemzeti-parasztpárti elfogadta a törvényt, majd egyik képviselő azt javasolta, hogy a törvény határozott formában rendelkezék a magyar neveknek román helyesírás szerint való írásának kötelezővé tételéről. A javaslat szerint a magyar nemzetiségű román állampolgárok nevét eredeti formájukból kiforgatva kellene a hatóságoknak írniok. Így nem lenne szabad a Keresztes nevet eddigi formájában használni, hanem Cherestiu-nak kellene írni, Kovács helyett Covaciú lenne használandó. A felszólalásra elhangzó válasz szerint ezt a kérdést a törvény végrehajtási utasítása szabályozza majd.

Willer magyarpárti képviselő: **Csak tapasztalni lehet ennek a törvénynek, amely megakadályozza a káros elnemzetlenítést.**

A szenátusban **Iorga** szólalt fel és elmondotta, hogy egy külföldi barátjától értesítést kapott, amelyben az illető lemondja románial utazását, mert értesülése szerint a román határokat a kiütéses tífuszjárvány miatt lezárták. **Iorga** azt kérdezi, vajon a cenzura nem képes megakadályozni az ilyen valótlan rémhírek elterjedését?

Nistor miniszter válaszában kifejti, hogy az alkalmazott rendszabályok nyomán a járvány csökkenő irányzatot mutat, éppen ezért a rémhírek teljesen indokolatlanok. Ezután megkezdődött a napirend tárgyalása.

JAVOL

a legideálisabb idegcsillapító.

Szünet, gyógyít: Hűköt, Grippát, tej- és fogfájást!

Eredményes munkásságáról

számolt be a Polgári Jótékony Nőegylet vezetősége — Megválasztották az új tisztikart

Nagy érdeklődés mellett zajlott le Arad legrégibb emberbaráti intézményének a kilencvenöt esztendő Polgári Jótékony Nőegyletnek tisztújító közgyűlése, a minoriták kis kulturtermében. A vezetőség és választmány tagjain kívül nagyszámú közönség jelent meg, akik évek óta figyelemmel kísérik az egyesület neves emberbaráti működését s minden igyekezetükkel támogatják karitatív munkájában. A Polgári Jótékony Nőegylet, mely ma már kilencvenöt éves, egyike a város legnagyobb multu jótékony intézményének s mint ilyen nagyon szép eredményeket ért el az elmúlt évtizedek alatt. Az egyesület nemcsak a középosztálybeli elagott nők számára nyújt otthont és menedéket, hanem a szegények pénzbeli segítségével, kölcsönök nyújtásával, szegény gyermekek taníttatásával is kibővítette áldásos működését. A tisztújító közgyűlésen a jelenlevők tisztá képet nyertek az elmúlt év jótékonyági munkájának szép eredményeiről, s arról a lelkes odaadó buzgalomról, mely a vezetőség minden tagját eltölti.

A közgyűlést dr. **Borsos Béláné** fővédasszony nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket, köszönetet mondott az egyesület nevében **Kintzig Gézánnak**, **Vigyázó Lászlónak** és a 30 tagú választmányának az elmúlt évben kifejtett buzgó és eredményes munkásságukért. Meleg elismerő szavakkal méltatta ezután **Matusik Márton** tanár és **Hubereger Lajos** ellenőr támogatását, valamint a távollévő **Purgly László**né, az egyesület tiszteletbeli fővédasszonyának áldozatkészségét. Az elnökön ezután beszámolt azokról a pénzügyi nehézségekről, melyek az egyesület anyagi helyzetét károsan befolyásolták, de ennek dacára az ötvenéves vezetőség és a vezetők munkája, valamint a helyes és takarékos gazdálkodás meghozta a maga gyümölcsét és így az egyesület aktivitája két év alatt emelkedő tendenciát mutat. Dr. **Borsos Béláné** köszönetet mondott ezután özvegy **Hasslingerné**nek, aki 7 évig volt pénzügyi vezetője az egyesületnek. Tevékenysége közmegelegedést keltett. Meghatott szavakkal kérte az elnök a tagok további támogatását és áldozatkész segítségét.

Ezután **Matusik Márton** tanár és **Huberlinger** felügyelő számoltak be az elmúlt esztendő eseményeiről egy jól megszerkesztett tttkári és egy pénzügyi jelentés keretében. A jelenlevők tudomásul vették a jelentéseket. Ezután dr. **Lőrș Rezső** az egyesület ügyésze ismertette az egyesület anyagi helyzetét és a konverziós törvény, valamint a nyugdíj nemfizetések miatti károsodásokat. Az ügyész alapos szakszerű ismertetése általános megelegedést keltett, mert az egyesület fejlődési vonalát határozta meg s ismertette azt a gondos pénzügyi adminisztrációt, mellyel a vezetők igyekeznek a meglévő aktívákat értékesíteni, minél hasznosabbat gyümölcsöztetni és a szegények hathatósabb támogatására fordítani.

Majd **Derecskeyné** emelkedik szófásra s az egyesület tagjainak nevében köszönetet mond az eddigi vezetőségnek.

A régi vezetőség tagjai ezután lemondanak tisztjukról s **Derecskeyné** indítványára egyhangú lelkesedéssel a következő tisztikart választják meg: Elnökön marad a kiválóan agilis és tisztét kifinomott betöltő dr. **Borsos Béláné**. Helyettes elnökön: **Vigyázó Lászlóné** és **Dániel Kamilla**. Pénztáros: **Matusik Márton**. Ellenőr: **Hubereger Lajos**. Tiszteletbeli fővédasszony: **Kintzig Gézánné** és özvegy **Hartmann Béláné**. A tagok melegen üdvözölték az új vezetőség tagjait és bensőséges szeretettel vették őket körül.

Összeül az osztrák szövetségi tanács

Bécsből jelentik: **Schuschnigg** osztrák kancellár a szövetségi tanácsot holnap ülésre hívta össze. Az ülésen a kancellár politikai nyilatkozatot tesz. Beszédét valamennyi osztrák rádióállomás közvetíteni fogja.

Bethlen György decenniuma

Rövid összefoglalás az Országos Magyar Párt szervezetének fejlődéséről — Milyen volt a kezdet...? — Kétszer kereste fel eddig Arad magyarságát az országos pártelnök

Az ország magyarsága egyöntetű ragaszkodásának ad kifejezést abból az alkalomból, hogy az Országos Magyar Párt elnöke, Bethlen György dr. tisztségének első tízévi jubileumi évfordulójához érkezett. 1926. április hó 1-én mondott le elődje,

Ugron István az elnöki tisztségről és elnöki megbízatással az addigi alelnök, Bethlen György vette át addig is szerepét, míg ugyanez év október 10-én a gheorgheni-i magyar párti országos nagygyűlés egyhangulag megerősítette, míg alelnökké Sándor József szenátort, dr. Inczedy Joksman Ödönt, dr. Jakabffy Elemért és Teleki Arthurt választotta meg.

Bethlen György dr. elnökségének jubileuma alkalmából talán nem lesz érdektelen visszapillantást vetnünk elődeinek és magának a pártnak történetére is. A helyzet reális felismerését dokumentálta 1921. január 9-ikén az ittlő magyarság vezetőinek cluji nagygyűlése, amelyen kimondták a magyarság megszervezésének szükségességét. Így alakult meg a Magyar Szövetség, szemben azzal a tömörüléssel, amely a magyarság kisebbségpolitikai önállóságának elvét feladni kívánva Magyar Néppárt címen alakult meg 1921. június 5-én. A mai Országos Magyar Párt őse tehát, a Magyar Szövetség 1921. június 6-án alakult meg olyképpen, hogy magába fogadta a Magyar Néppárt szervezetét is. Első elnöke Jósika Sámuel volt főrendiházi elnök. A Magyar Néppárt kísérte meg, hogy újra önállósulva, országossá építse ki szervezetét, melynek következményeként alakult meg 1922. február 12-én a Magyar Nemzeti Párt. Elnöke dr. Ferencz József, az azóta elhunyt unitárius püspök volt. Ebből a szervezetről fejlődött ki az Országos Magyar Párt mai organizációja a Magyar Néppárt újabb beolvadása után és Jósika Sámuel újra elfoglalhatta az elnöki széket 1922. december 28-án. Halálát követően 1923. június 3-án Ugron István vette át a párt vezetését, akinek örökebe a ma csöndben jubiláló Bethlen György lépett tíz évvel ezelőtt.

Az országos Magyar Párt fennállása tehát az ittlő magyarság politikai aktivitása óta öt országos képviselő- és szenátorválasztáson vett részt a lezajlott hét országos választás közül. Ezekből Bethlen György dr. alelnöksége, majd elnöksége alatt öt országos választást vezetett le (1922—1926—1927—1928

—1934). Aradon két ízben járt személyesen az elmúlt tíz esztendő során. Legelőször akkor, amidőn 1930-ban az aradi magyarpárti tagozat megválasztott jelenlegi elnöke, akkor országgyűlési képviselője, dr. Parecz Béla az év januárjában politikai beszámolót tartott nagygyűlés keretében, amelyen Arad és a megye magyarsága demonstratív számban jelent meg. Bethlen György elnök ekkor dr. Gyártás Elemér, dr. Willer József és Szabó Béni társaságában érkezett Aradra. Másodízben 1934-ben keresett fel bennünket dr. Barabás Béla temetésének szomorú alkalmából, amidőn a városháza előtt felállított katafalknál a központi pártvezetőség nevében bucsuztatta el az ittlő magyarság nagy halottját.

Az országos pártelnök decennáriumát minden más külsőségnél — melynek nem hiva — bensőségebben ünnepli az ország kétmillió magyarságának megnyilatkozó szeretete, melynek a kisebbségi magyar sajtó ad visszhangot. (J.)

Vége a komédiának ...

Hauptmann Brunót ma, szerdán délben kivégzik

Közönyösen fogadta a kegyelmi kérvény elutasítását — Előkészítették a villamos-széket — Megrendítő bucsu a feleségtől

Newyorkból jelentik: A new-yersey-i kegyelmi tanács Hauptmann Brunó újabb kegyelmi kérvényét tegnap öt órai tanácskozás után elutasította. Hoffmann kormányzó kijelentette, hogy nem ad újabb haladékot a kivégzésre és így Hauptmannat szerdán délben, amerikai időszámítás szerint egy órakor, kivégzik. A jelentés azért okoz különösebb meglepetést, mert tegnap Newyork azt a szenzációs hírt röpitette világra, hogy elfogták a Lindbergh-bébi igazi gyilkosát és Hauptmann ártatlan. Ez az új nyom ugylátszik nem bizonyult helyesnek és így most mégis sor kerül Hauptmann kivégzésére.

Hauptmann Brunó rendíthetetlen közönynyel fogadta a hírt, hogy meg kell halnia. Arra a felszólításra, hogy könnyítsen lelkén újabb vallomással, azt felelte, hogy nincsen semmi mondani valója. A fegyház épülete előtt különben egész nap nagy tömeg tartózkodott. A fegyvertétel gépfegyveres katonaság őrzte. Tegnap beszélt Hauptmann Brunó utóljára feleségével és akkor is drótháló választotta el őket egymástól, úgy hogy a bucsuzás csök nélkül történt meg közöttük. Férje így bucsuzott az asszonytól:

— 'A viszontlátásra!

Mialatt Hauptmann zárkájában térdre ereszkedve imádkozott, töle néhány lépésnyire műszerészek készítettek elő számára a villamos széket. A villamos szék felállítása után ki is próbálták azt sok villamos lámpa felgyújtásával.

Tegnap, amikor a bucsuzás után megmondták az asszonynak, hogy a férje helyzete most már reménytelen és kivégzése egészen bizonyossá vált, mert a kegyelmi tanács döntése elutasító volt, az asszony sikoltozva összeesett.

— Lehetetlen, hogy ilyen gyilkosságot elkövessenek. Kell, hogy történjék valami! — kiáltotta szinte önkívületi állapotban.

Newyorki jelentés szerint Eliot Robert, az Egyesült-Államok hét államának hóhéra Trentonba utazott, hogy megtegye a szükséges előkészületeket a kivégzéshez. A kivégzés egyébként az államnak 219 dollár és 26 cent-jébe kerül, amiből az ítéletvégrehajtó honoráriuma 150 dollár. Hauptmannat már előkészítet-

Arad-megyei árvaleány tragédiája a bíróság előtt

Egy arad-megyei árvaleány tragédiájának részletei kerültek ma az aradi törvényszék Moldovana-Ianca-tanácsa elé. Duba Erzsébet 19 éves buteni-i leányt azzal vádolták, hogy hónapokkal ezelőtt csecsemőjét megfojtotta, majd a holttestet a Crisul-partra tette, ahol másnap megtalálták. A leányt, akit tízéves kora óta egy Miclea Ioan nevű buteni-i tímármester nevelt, egy falubeli legény elcsábította, majd elhagyta. A keddi főtárgyaláson elmondotta, hogy a gyermek halva született és kétségbeesésében megszökött az eset után nevelőapja házából, mert félt tőle. Tagadta, hogy a gyermeket megölte volna.

Az ügy egyik tanujaként a nevelőapát hallgatták ki, akinek vallomását visszatetszéssel fogadta a bíróság. Miclea valóságos vádbeszédet tartott a szerencsétlen leány ellen, akinek számára egyetlen sajnálkozó szava sem volt. Kijelentette, hogy ha nem szökik el, úgy agyonültötte volna, mert szégyent hozott rá. Fuchs Albert dr. védő kifejtette, hogy semmiféle bizonyíték nem támasztja alá azt a feltevést, hogy a gyermek élve született és így felmentő ítéletet kért. A bíróság felmentette a leányt.

ték az utolsó aktusra, megfürdették, fejét megborotválták és megkérdezték, mi az utolsó kívánsága.

Hauptmann azt kérte, szólítsák fel rádióan az igazi tettest, vagy azt, aki a tettes nyomára tud vezetni, jelentkezzen és tisztázza az emléket.

A trentoni fogházigazgató elmondotta az újságíróknak, hogy a haláraitelt teljesen összeomlott lelkileg és ma reggel sirva hangoztatta ártatlanságát. Már reggelizni sem akart és amikor megkérdezték, mit kíván vacsorára, azt válaszolta, adják a vacsoráját dr. Kandennek, bűnpöre koronatanújának. A mai nap folyamán elbeszélgetett feleségével és családja sorsára nézve adott neki tanácsokat. Érdekes, hogy Charles Zaid rablógyilkos, akit Hauptmannal együtt végeznek ki, nagyszerűen megvacorázott és utolsó óráit gondtalan jólétben kívánja eltölteni.

Hauptmann védője felkérte Trenchard bírót, halassza el a kivégzést, amíg a vizsgálat Wendel ügyvéd ügyében befejezést nyer. Wendel ugyanis nemrégiben magára vállalta a Lindbergh-bébi elrablásának büntényét. A bíró közölte, hogy semmit sem tehet a kérelem teljesítése ügyében és így a kivégzés előkészületei tovább folynak.

A sajtótámadások miatt Iran visszarendelte összes képviselőit Amerikából

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter bejelentette, hogy Iran kormánya feloszlatta összes képviselőit az Egyesült-Államokban és hazarendelte a követség és konzulátusok személyzetét. A külügyminiszter közölte, hogy ez nem jelenti a kapcsolatok megszüntetését Irannal, az amerikai követség Teheránban továbbra is működik. A fel-tűnésteltő lépés oka, hogy az amerikai lapok az utóbbi időben sokat támadták az iráni államférfiakat és a külügyminisztérium a nála történt reklamációkra kijelentette, hogy sajnálja a támadásokat, de nem tehet semmit, miután a sajtónak az alkotmányban biztosított jogai vannak.

Súlyos autószerencsétlenség

áldozata lett Bucuresriben Mary Kid amerikai filmszínésznő

Bucurestiből jelentik: Tegnap, a késő esti órákban borzalmas autószerencsétlenség történt Moreni közelében, amelynek Mary Kid általánosan ismert amerikai filmszínésznő is áldozata. Mary Kid nevét főképpen a némafilmek korából ismeri jól a mozibá-járó közönség. Luca Nicolescu bucuressti nagykereskedő fia autókirándulásra ment és társaságában volt az amerikai filmsztár is, továbbá Lohei volt államtitkár és Ionescu Belu ügyvéd. Az autó száz kilométer sebességgel haladt Moreni felé és amikor egy szembejövő kocsit ki akartak kerülni, az autó az árokba zuhant. Az autóban ülők valamennyien súlyosan megsebesültek, de különösen komoly sérüléseket szenvedett Nicolescu és az amerikai filmszínésznő. A sebesült kirándulókat a ploesti-i kórházba szállították.

Két utonállással, egy utonállási kísérellettel, egy gyilkossági kísérellettel és egy sereg betöréssel vádolják Bisorca Iont, az utolsó arad-megyei rablóbanda vezérét

Huszonkét vádlottja és harminchat tanuja lesz a monstre bűnpörnek, amelyben most elkészült a vádirat — Szabadlára helyezték a banda összes tagját, Bisorca kivételével

Terjedelmes íratcsomót küldöttek ma el az arad-i második száma vizsgálóbírói hivataltól Timisorára, az ottani tábla vádtanácsa elé. Alexandrescu Alexandru vizsgálóbíró elkészítette vádiratát Bisorca Ioan, a rablóvezérré avasztált aiul-i szökött feje és bandája ellen, amely hónapokig tartotta rémületben Arad-megyét. Ez év január 2-ikán végre sikerült kézrekeríteni az egész bandát, amelynek tagjai között, mint kiderült, *dusgazdag parasztmilliomosok és volt községi bírók foglaltak helyet.*

A vádirat elsősorban ismerteti azokat a körülményeket, amelyek között Bisorcát elfogták és megállapítja, hogy az érdem nagyrésze Drincu Romul neagra-i tanítóé, aki a tervet kidolgozta. Bisorcát és egyik alvezérét, Crisan Stefant becsalták Volan Pavel gazda házába, ahol itatták őket, majd arra beszélték rá a banditákat, látogassanak el a korcsmába. A tanító közben értesítette a korcsmáros, készítse elő legerősebb pálinkáját és adjon Bisorcáéknaak annyi italt, amennyit akarnak. Ugyanakkor értesítette a csendőrséget is, amely megtette a szükséges előkészületeket az elfogatásra. Így sikerült azután elfogni és ártalmatlanná tenni az utolsó arad-megyei betyárbandát. A jövőben a hatóságok erélyes intézkedései folytán aligha lesz valakinek bátorsága rablóbandát alapítani.

Bisorcának, aki az arad-i fegyverházból szökött meg,

a szökésen kívül számos utonállásért, rablásért, betörésért és egy gyilkossági kíséreltetért is kell felelnie a bíróság előtt.

Büntársai közül talán egyik legérdekesebb Fat Petru bihormegyei földműves. Az 50 éves ember hú tagja volt a Bisorca-bandának és a hegyeken át jött időnkint Arad-megyébe, hogy segítsen Bisorcának különböző bűncselekményeiben. Tetteit azért követte el, hogy a szerzett pénzt — nőkre költse. A vizsgálat megállapította, hogy egyszerre három barátja volt és mindháromnak jelentős ajándékokat adott.

Külön kérvényezési szolgálatot léptet életbe az új közigazgatási törvény

Arad-megye vezetőségének figyelmet keltő körrendelete az új közigazgatási szerv életbe lépéséről és működéséről — A községekben a jegyző lesz a kérvényezési fórum

Dr. Ioan Groza vármegyei prefektus és dr. Beja a Romulus alispán aláírásával figyelmet keltő és közérdekű rendelet ment a mai nap folyamán az arad-vármegyei főszolgabírákhoz.

A rendelet az új közigazgatási törvény április elsején történő életbelépésével áll szoros és gyakorlati jelentőségű összefüggésben.

amennyiben praktikus módon összegezi mindazokat az újításokat, amiket a megyei közigazgatás jó menete szempontjából az új törvény életbeléptetett és amelynek megismerése elsőrangú fontosságú a közigazgatási szervezetre vonatkozólag.

A vármegye vezetőinek kimutatásában első helyen szerepelnek azok a rendelkezések, amelyek a községtanácsi választói névjegyzékek összeállításával állanak összefüggésben, június hó 27-ig bezárólag. Hangsúlyozottan rá-

A nagy bűnpörnek összesen huszonkét vádlottja van: Bisorca, rajta kívül Fat Petru Totoreni, Crisan Stefan Carand, Corb Teodor, Bocsig, Neag Nicolae Luguzau, Carpena Savel, Nadalbesti, Dragos Siladie Moneasa. Palcu Teodor Bocsig, Gag Ioan Barzesti, Dulhaz Avram Gurba, Ilea Mihai Tarcaita, Tica Avram és fia Susani, Pop Vasile Buhani, Brazda Pavel Carand, Palcutiu Floare Finis, Tica Pavel Susani, Faur Costa és Faur Stefan Buhani, Serban Ion Gurba, Dulhaz Pavel Zeldis és Necsa Leca Agris községbeli gazdák. Tanuként harminchat károsultat idéznek be a főtárgyalásra, többek között Andrényi Lajost, egy lelkészt, több szőlőbirtokost, egy tanítót, több nyugdíjas hivatalnokot és egész sereg gazdát. Elejtette a vizsgálóbíró a vádat Bisorca Mihai, a bandita öccse ellen, mert megállapította, hogy egyetlen egyszer adott neki enni, amikor a fegyverházból történt szökése után váratlanul beállított házába. *Apjuk ugyanakkor haldoklott a házban és így nem is lehetett várnunk a testvértől, hogy a csendőrségre siessen és jelentsen bányját.* A vizsgálóbíró elejtette a vádat Mihutiu Gheorghe, Mihulin Pavel, Poleac Senti és Covaci Tanase ellen is, mert nem látta beigazoltnak, hogy bármiben is segítségére lettek volna a rablóbandának, vagy vezérének.

Az aktákat Alexandrescu vizsgálóbíró a Timisoarai tábla vádtanácsához küldötte át.

A tökéletesség csúcspontja az illatszergyártás művészetében, az 1936-os szezon nagy meglepetésel az új

Les Créations „N. H. B.”

készítmények.

Mindig újabbat és tökéletesebbet produkál az illatszertipar.

Ezek között a legújabbak és legtökéletesebbek a Les Créations „N. H. B.”

Egyedüli forrás Romániában
N. H. Balthazar, Str. Selari 7. Bucuresst.

ahol a vádiratot véglegesen jóváhagyják, majd sor kerül arra, hogy az arad-i törvényszék ki-
tűzze a főtárgyalást.

Max Ausschnitt meggyilkolásával bízták meg egy jobboldali szervezet tagjait

Szenzációs nyíltlevél jelent meg egy fővárosi lapban a meghiusult merényletről

Bucurestiből jelentik: Az a nyíltlevél, amelyet Beza Gheorghe, egy felosztott jobboldali szervezet egykori alvezére a Strajerul című lapban írt, még mindig széles körben vet hullámokat. A nyílt levélben

ugyanis Beza azt állította, hogy a jobboldali szervezet pénzt kapott, hogy egyes vállalkozókat eltegyen láb alól és csak rajta mult, hogy a merénylet terve nem sikerült. A nyílt levél nyomán a belügyminisztérium rendeletre megindult a vizsgálat, sőt Zelea Codreanu és Cantacuzino-Graniceri tábornok külön feljelentést tettek Beza ellen. A nyílt levél szerzőjét az elmúlt napokban hallgatta ki a vizsgálóbíró és Beza ez alkalommal kijelentette, hogy vádjáért teljes felelősséget vállal és azokat bizonyítani is kívánja. Most újabb szenzációs fordulat állott be az ügyben:

A Capitala című bucuresti-i lapban Vlad Ioan hírlapíró írt nyílt levelet, amely a következőket tartalmazza:

„A Zelea Codreanuhoz intézett és a Strajerul című lapban megjelent felhívásra visszatérve, kérem a következők közlését: Az Önök lapjának vasárnapi számában tévesen közölték, hogy T. Orchidan kereskedő 20 ezer lejt ajánlott volna fel vérdíj fejében, mert azt, aki az összeget felajánlotta C. Orchidannak hívják és nagyiparos. A valódság megállapításához tartozik az is, hogy nem Nichi Constantinescut bízták meg Max Ausschnitt meggyilkolásával és ő nem kapott pénzt Cantacuzino tábornoktól. Azt a pénzt, amit C. Orchidan átadott, hogy Ausschnittet agyonlőjék, több szegénysorsu légionárius között osztották fel, akiknek ruhát vettek. Teljes tisztelettel: Vlad, hírlapíró.”

mutat arra, hogy ezenkívül új építkezéseket csakis a primár engedélyével és a technikai ügyosztály jóváhagyásával lehet végeztetni. A budget összeállításának gyakorlati utmutatásai után teljes részletességgel magyarázza az új törvény egyik legfontosabb újítását, amiket a 233-236. szakaszokban fektettek le s amelyek külön kérvényezési, vagy reklamációs osztályokat állítanak fel a közönség részére.

Az új intézmény lényege az, hogy minden közigazgatási szerv vezetősége mellett működni fog a jövőben egy ilyen kérvényezési, vagy reklamációs osztály, amely a lakosság bármily reklamációs ügyét átveszi és

köteles 30 napon belül ugyancsak írásban értesíteni is a kérvényező, vagy reklamáló felet a reklamáció elintézésének módjáról. A községekben ez a reklamációs fórum a községi jegyző lesz.

MA ESTE Hienz Helly és Felhő Ervin tarka-estje az Olimpia-klubban. Szenzációs műsorszámok

A királyhoz

táviratoznak az arad-i nyugdíjasok

Az arad-i nyugdíjasoknak egy ötven tagú küldöttsége jelent ma meg a pénzügyigazgatóságon és elpanaszolta, hogy — bár a márciusi nyugdíjakat kiutalták, — ők még nem kapták meg járandóságukat. A pénzügyigazgató közölte a küldöttség tagjaival, hogy a márciusi meghitelezésben a panasztevő nyugdíjasok írlményeit nem utalták ki. Ezért a küldöttség tagjai elhatározták, hogy táviratot intéznek az uralkodóhoz, akit arra kérnek, hogy pártfogolja érdekeiket.

Fegyvercsempészési kísérlet a bajor—osztrák határon

Bécsből jelentik: A cseh hadügyminisztérium részéről közzétett jelentés, amely arról számol be, hogy 24 löfegyverrel terhelt német gépkocsi próbált átjutni a bajor—osztrák határon, óriási izgalmat keltett osztrák politikai körökben. A hangulat igen feszült, különös tekintettel arra, hogy Teodor Habichtot és Alfred Frauenfeldet a most lezajlott választásokon a német birodalmi gyűlés tagjává választották. A két újonnan megválasztott képviselő az osztrák horogkeresztes mozgalom vezére. Ezt a tényt osztrák politikai körök kihívásnak tekintik.

A Tana-tó előtt áll az olasz hadsereg

A harrari bombázás hatása — Valamennyi fronton általános olasz támadás indult meg

A keletfronti harcokról érkező jelentések szerint, a bombázás nyomán Harrar bennszü-
lött negyedében még mindig tombol a tűz. A francia konzulátus kirendeltségének és a katonai misszióknak az épületét bombák érték, de nem rongálódtak meg súlyosabban. Egy olasz repülő, aki résztvett Harrar bombázásában, a Reuter tudósítójának ezeket mondotta:

— Lelkiismeretesen betartottuk az utasításokat és csak olyan katonai pontokat bombáztunk, amelyeket fényképfelvételeken előzőleg kijelölték nekünk.

Az olasz előnyomulás az északi fronton egyébként csak most bontakozik ki teljes nagyságában. Badoglio marsall csapatai 70 kilométerre megközelítették Gondart. A főhadiszállás körében arra számítanak, hogy az olasz csapatok 48 óra belül bevonulnak Gondarba.

Sokota elfoglalásával a négus Asangi-tó körüli hadseregét a bekerítés veszélye fenyegeti.

Ezzel szemben Addis Abebában azt állítják, hogy az olasz előnyomulást sikerült megállítani. Ugyanezen hivatalos jelentés szerint az abesszini légvédelmi ütegek tegnap két olasz repülőgépet lelőttek.

Abessziniából érkező későbbi jelentések arról számolnak be, hogy valamennyi fronton általános olasz támadás indult meg. Az északi harctéren az olaszok három szakaszon nyomulnak előre és pedig a súlyos terep-nehezségek ellenére is meglepő gyorsan. Az olasz előőrsök már látják az Asiangi tavat. Egy másik hadoszlop az Aussa szultánság felé indult és már el is foglalta a Sardu kerületet. Az olasz csapatok óriási hőségben tették meg az utat és menetelésük közben 25 hatalmas repülőgép tartotta fenn az összeköttetést az előrenyomuló katonaság és a hadtápszolgálat között és állandóan élelmet és vizet szállítottak nekik.

A második hadtest már csak 50 kilométernyire van a Tana-tótól,

ahol Buru tábornok áll 30.000 főnyi hadseregével. Ha az olaszok legyőzik, akkor a hatalmukba kerül a Nilus valamennyi forrása. Gondar elfoglalása minden percben várható. A déli hadszíntéren Graziani szintén hatalmas támadást kezdett.

Az olasz hivatalos jelentés egyébként újabb nagyarányú győzelmekről számol be. E szerint az olasz csapatok ugyanis tegnap elfoglalták Aussa tartomány fővárosát, Tardost és

Fogolyszökés miatt kéthavi börtönre ítélték egy volt arad-i rendőrt

Egy Bucurestiből Arad-ra szállított ügynök Aradulnoun megszökött a kísérelő rendőrtől — Érdekes tárgyalás a törvényszéken

Fogolyszökéssel vádolva került ma az arad-i törvényszék Moldovan—lanca-tanácsa elé Fancsiki Rozália és bűnrészesség vádjával Pantelie Simion volt arad-i rendőr. Az elmúlt év karácsonya első napján történt, hogy Bucurestiből rendőri kísérettel szállították Arad-ra Kramer Lajos ügynököt, akit orgazdasággal vádolták. Kramert vadházastársa, Fancsiki Rozália is elkísérte és a vád szerint ketten rábeszéltek a kísérelő rendőrt, szálljanak le Aradulnoun, ahol a nő öccse lakik és ott étkezzenek, majd azután folytassák útjukat Arad felé. A rendőr beleegyezett. Elmentek Fancsiki István lakására, ott ettek-ittak, majd

egy óvatlan pillanatban Kramer az udvarra ment ki, ahonnan megszökött.

Mire a rendőr a keresésére indult, már nyomtalanul eltűnt. Az eset következtében a rendőrt azonnali hatállyal elbocsátották állásából, de bünygyi eljárás indult ugy ellene, mint a nő ellen.

A mai tárgyaláson Fancsiki Rozália kijelentette, hogy nem tudott semmiről sem, látta, hogy Kramer és a rendőr beszélgetnek utközben, de nem tudja, miről. A rendőr azt vallotta, hogy egész uton a vonat lépcsőjén kellett állnia, olyan sok utas volt és Aradulnoun pedig leszállottak, mert rosszul érezte magát.

Kihallgatták ezután Kramert, aki elmondotta, hogy azért szálltak le Aradulnoun, hogy ruhát válthasson. Ijedtében szökött meg, majd egész éjszaka kóborolt és végül Timisoarára ment, ahol elfogták. Gitta Augustin vádbeszéde után dr. Lepa Valer védő felmentést kért, araváló hivatkozással, hogy Kramer ellen nem letartóztatási parancsot, hanem csak előveze-

kitűzték az aussai szultán palotájára az olasz lobogót. A lakosság örömmel fogadta a megszálló csapatokat. Az északi hadszíntér nyugati szárnyán két kisebb helységet szálltak meg az olaszok és ezzel kiegyenesedett az arcvonal. A csapatok folytatják előnyomulásukat és a repülő tevékenysége is élénk maradt.

Asmarából érkezett magánjelentések szerint az olasz előnyomulás célja egyrészt Desisie, másrészt pedig a déli hadszíntéren Dire-dauna.

tést adtak annakidején ki, hivatkozott végül arra, hogy a rendőr nem volt tudatában súlyos cselekedete következményeinek. Rövid tanácskozás után a bíróság felmentette Fancsiki Rozáliát, a volt rendőrt azonban kéthavi börtönre ítélte. Az elítelt és védője fellebbezett.

CENTRAL 5, 7½ és 9¼ órákor

Falrengelő kacagást és minden várakozást felülmuló siker, ez

CHAPLIN

legújabb filmje: „Mal idők.”

Jegyelővétel csütörtök és péntekre! Délelőtti jegyelővétel a CORSO-ban. Telefon 5—65. Kedvezményes jegyek érvénytelenek!

CORSO 5, 7½ és 9¼ órákor

Utoljára!

Mulálnak az Istenek (Amphytrion.)

Willy Fritsch, Kathe Gold, P. Kemp, Adele Sandrock

URANIA 5, 7½ és 9¼ órákor

Premier!

Az ifjuság tüze

Főszereplője CATHERINE HEPBURN, akitől tanulmányokat írtak Newyorkban és Párisban. Londonban és Berlnben. Partnere ifj. Douglas Fairbanks.

Jön: BERNARD SHAW vígjátékja „PYGMALION” (A virágáros leány.) Jenny Jugo, An on Edhofer, Gustaf Gründgens.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nyomtalanul eltűnt a forgalomból 300 millió lei értékű márka

Zavarokat okoz a külkereskedelemben a márka szabad forgalmának felfüggesztése — A Jegybank azzal vádolja a legnagyobb exportöröket, hogy 300 millió lei értékű márkát elrejtettek — A petroleumtársaságok tévesnek mondják ezt az állítást

Az utóbbi napokban foglalkoztunk a Banca Nationala rendeletével, amellyel váratlanul felfüggesztette a márka szabad kereskedelmét, mert saját maga akarja áruba bocsájtani a meglévő német valutát. Az erre vonatkozó új rendszert tegnap kellett volna tárgyalni, de Lepada tu, a Jegybank deviza-műveleteinek vezetője, tudvalévőleg Belgrádba utazott és amíg vissza nem tér Bucurestibe, addig nem rendezhető ez a kérdés.

Ezzel kapcsolatban azt is közlik, hogy a Banca Nationala külügyi osztálya hétfőn kezdte meg a kiutalását ama márkák ellenértékének, amelyeket mostanig nem adtak el. Tudvalévőleg a Jegybank eddig zárta az exportmárkákat, de hétfőn 37.50 leiel megkezdte ezek kiutalását. Az eladatlan szabad forgalmi márkák ellenértékét később fizeti ki a Banca Nationala.

Hivatalosan közlik, hogy a Jegybank 500 millió leinek megfelelő 13 millió márkát adott ki és mégis olyan kevés márka van a pénzpiacra, hogy az importörök még 39 leies árfolyamon se bírtak vásárolni. A pénzintézetek sem bírtak német valutát adni, mert nagyon kevés áll rendelkezésükre. Az importörök 38.90 leit is adtak a márkáért, amelynek szabadforgalmi ára fokozatosan elérte a 40 és fél leit is.

Pénzügyi körökben felmerül az a kérdés: hova tűnt el a sok millió márka? Hivatalos megállapítás szerint ugyanis csak 5 millió márkát adtak el az exportörök. Hol

van még 8 millió márka, amelynek ellenértéke 300 millió lei.

A Banca Nationala részéről az a vád hangzott el, hogy a legnagyobb exportörök spekulációs célokból visszatartják a márkát, mert a német valuta árfolyamának emelkedésére számítanak és ez a számítás részben be is vált, mert a márka 37.50 leies hivatalos kurzusával szemben, a szabad forgalmi ár máris meghaladja a 40 leit.

A Jegybank vádjaira a petroleum-társaságok azt válaszolják, hogy az exportból származó márkából kell nekik kifizetni azokat a műszaki cikkeket és nyersanyagokat, amelyeket a petroleum-vállalatok üzemében használnak fel és amelyeket Németországból hoztának. Ezzel akarják bizonyítani, hogy ők nem üzérkednek a márkával. A fővárosi sajtó a petroleum-társaságok mellett foglalt állást, de vannak olyanok is, akik csodálatosnak tartják, hogy 8 millió márkát fordítanak ilyen cikkekre a belföldi petroleumfinomító vállalatok?

Egyébként az importöröket is kellemetlenül érinti a Jegybank legutóbbi rendelete, mert ők már régebben jelentékeny márkamennyiségeket kötöttek le egyes pénzintézeteknél hivatalos árfolyamon. A megegyezés függeléke úgy szól, hogy „a bankok a márkát csak a Banca Nationala utólagos vételi engedélyével kötelesek szállítani”. De a Jegybank mindaddig nem járul hozzá a lekötött márka kiszolgáltatásához, amíg az importör le nem bonyolította az áruszállítást.

A szenátus megszavazta a kereskedőnyugdíjintézet alapító törvényét

Az ardeali és banati kereskedelmi testületek szövetségének november végén Aradon tartott rendkívüli nagygyűlése elé vitte Domán Sándor elnök és Szöllösi Zsigmond főtitkár azt a tervezetet, amelyet már előbb lelkesedéssel fogadott volt az Aradi Kereskedelmi Testület: — az országos és minden kereskedőre kötelező kereskedő nyugdíjintézet és segélyalap létesítését. — Emlékeztet, hogy a novemberi országos nagygyűlésen milyen lelkesedéssel fogadták az indítványt és hogy a Szövetség tb. védőelnöke: Penescu Nicolae szenátor az alap javára nyomban letette egy havi szenatori fizetését.

A Szövetség azóta részletes tervezetet terjesztett a kormányhoz a megszervezés irányelveiről. E szerint törvényben mondandó ki az intézmény megalakulása, törvény kötelezi az ország minden kereskedőjét, hogy tagja legyen és a szerény megszabandó évi tagdíjat fizesse, az intézmény e tagdíjakon felül vagyoni alapjait főként egy kereskedő nyugdíjintézeti bélyeg használatából szedné, amely ezrelékes alapon terhel minden gyári és nagykereskedői számlát, minden import-export ügyletet, cégbejegyzést stb., ezenkívül vállalnák a kereskedők a kamarai aditionális adó szerény felemelését, amiből a kamaráknál kerületi segélyalap létesülne és az országos nyugdíjalapot is állandóan dotálnák ebből.

A kormány ismétlően foglalkozott evvel a tervezettel. A szenátus most a legfőbb kereskedelmi tanács és a szakkamarák szervezetére vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta és Penescu szenátor ezt az alkalmat ragadta meg, hogy az ardeal-banati szövetség tervezetét megvalósuláshoz segítse. Előterjesztette a Szövetség kívánságát és a javaslat III. szakaszába indítványára belevették azt a rendelkezést, hogy megalakítandó az országos kereskedő nyugdíj- és segélyalap és minden kereskedelmi kamara köteles évi összjövedelmeinek legalább 10%-át erre az alapra szolgáltatni. Az így kihatandó kamarai összegek egyelőre egy érintetlen alapot képeznek és mint a kereskedő nyugdíjintézet alapja kezelendők. Mindaddig míg a nyugdíjintézet megalakul, a kamarák

kötelesek ezeket az összegeket a Cassa de depuneriben letétbe helyezni, a letétek külön-külön az illető kamara nevének maradnak kezelve a megalkakulásig.

A nyugdíjintézet törvénybe iktatását a Szövetség nagy sikereként könyvelik el az ország kereskedői. Arad-é és az itt dolgozó vezetők az érdem, hogy Penescu szenátor segítségével a megvalósulás útjára vitték a messzi álomnak tetszett tervet. A Szövetség most tovább dolgozik azért, hogy az általa részletesen felterjesztett tervezet alapján a törvényelőkészítő fórumok a szervezet kialakítására és életbehívására vonatkozó javaslatot elkészítsék és a törvényhozás minél hamarabb megszavazhassa.

Miért szenved többet a nő, mint a férfi?

Minden idők orvostudományának egyik leg-súlyosabb problémája a nők menstruációs zavarainak kérdése volt. Ugy a pubertás korában, mint később is, de legfőként a klimaktériumban (változó évek) súlyos testi és lelki rendellenességeket okoznak a menstruációs zavarok. Ezeknek leküzdésére sok nagynevű orvostudós tett kísérletet kisebb-nagyobb eredménnyel.

A legutóbbi évek — ezen a téren elért — egyik legnagyobb eredménye a hosszú évek tudományos kísérletei alapján a newyorki „Riverside” laboratóriumok által előállított „Menoklin” elnevezéssel forgalomba hozott gyógyszer, amely a nő menstruációs zavarainak minden fázisában (fájdalmak, görcsök, fejfájások, hevülések stb.) tökéletes enyhülést nyújt. A klimaktérium idején fellépő súlyos testi, de főként lelki megrázkódtatások esetében ez a gyógyszer a legbiztosabb hatásúnak bizonyult.

„Menoklin” kezeléssel — a newyorki és bécsi klinikákon — olyan nagyszerű eredményeket értek el, mint eddig semminemű más gyógyszerrel sem.

Megrendelhető a vezető képviselőnél: Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei No. 124. alatt 130 lei utánvét mellett.

Aki az adóbiróságok hátralékát kifizeti, annak elengedik a kihágási összeg tulnyomó részét

Bucurestiből jelentik: Az állami tartozások rendezéséről szóló törvényjavaslaton, amelyet rövid idővel ezelőtt részletesen ismertettünk, az utolsó órákban több lényeges módosítást vezettek keresztül. Többek között arról volt szó, hogy külön törvényjavaslatot készítenek a kihágásokból eredő állami követelések felszámolásáról, de utólag ezeket a különvöléseket is belevették az adóhátralékok rendezéséről szóló törvény szövegébe.

Eszerint az 1934. április 1-e előtt mezállapított kihágásoknál a rendezés úgy történik, hogy az állam megelégszik azzal, hogy az érdekelt fél megfizeti az esedékes adót s annak egytizedét. Kivételt képeznek ez alól az olyan kihágási összegek, amelyek mérséklését vagy elengedését külön törvények tiltják.

Ugy az eredeti adótartozást, mint a birságot részint készpénzzel, részint pedig adóbonokkal, vagy 1934. évi 3 százalékos konszolidációs kötvénnyel lehet majd fizetni.

Másik fontos módosítása a javaslatnak az, hogy az állami követelések és tartozások kompenzációs lehetőségét kiterjesztették az 1934—35. és 1935—36. évi költségvetési évekre is, de csak olyan értelemben, ha ezen évekből eredő követelést 1934. április 1-e előtről származó tartozással akarnák kompenzálni. Kiterjesztették a kompenzációs lehetőségeket abban a vonatkozásban is, hogy különböző költségvetési évekből származó követeléseket és tartozásokat is szabadon kompenzálni. De itt is az a feltétel, hogy az adós és a hitelező egy és ugyanazon személy legyen, amely esetben az illető bármelyik vármegyében fennálló bármilyen évbéli tartozását kompenzálni, akármilyen hatóságtól eredő és bármilyen megengedett költségvetéshez tartozó követeléssel.

Társasutazás Bécsbe és Budapestre

AZ EUROPA ORGANIZATIE NAȚIONALĂ ROMÂNĂ rendezésében

április hó 10-től 16-ig.

Részvételi díj: közös utlevéllel Budapestre és vissza Lei 1450.—
egyéni utlevéllel Budapestre „ 930.—
egyéni utlevéllel Bécsbe „ 2650.—

Közös utlevélhez szükséges okmányok:

személyazonossági igazolvány,
állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata,
férflaknak a Cercul Recrutare igazolványa,
3 darab láttamozott fénykép.

Jelentkezés
prospektus

Aradi Közlöny főkialadóhivatalában

Bulevardul Regele Ferdinand 4.

és Sándor Ferenc könyvkereskedésében.

A jövőben minimális bor- árakat állapít meg a kormány

Az alábbiakban folytatjuk a szőlőtermelésről szóló új törvény intézkedéseinek ismertetését:

A második fejezet a borral koncentrátt (sűrített) musttal és konyakkal foglalkozik. A direkttermő szőlőkből készült bor csak oly hordókban és palackokban hozható forgalomba, melyek címkején jól láthatóan feltüntették, hogy „Vin de hibernici producători” (Direkttermő szőlőből származó bor), továbbá a termék és eladó neve és címe. Az ilyen bort forgalomba hozó helyiségekben láthatóan ki kell írni, hogy direkttermő szőlő borát hozták forgalomba. (20. szakasz).

Nyolc fokosnál gyengébb bor, mint ital nem hozható forgalomba. (21. szakasz). Tilos mustot a szőlőben vagy szüretelési helyen besüriteni és borral egy helyiségben tartani. Must besüritése csak miniszteri engedéllyel történhetik, de szigorúan tilos ennek honhoz vagy musthoz való keverése. (22. szakasz).

Konyak elnevezés alatt csak olyan 6-borpárlat hozható forgalomba, mely legalább 3 évig bőlgyahordóban érleltetett. (23. szakasz).

III. Fejezet: A természetes étkezési ecet gyártása és forgalomba hozatala. Csak olyan ecet gyártható, tartható eladás végett raktáron és fogyasztható, amely a bor ecetes erjesztése után készült. (25. szakasz). A bortermelők véletlenül keletkezett ecetüket eladhatják, ha az különben megfelel a törvény 30. és 33. szakaszainak. (27. szakasz). A most a gyáron kívül raktározott ecetkészletek leltározandók és 3 hónap alatt kiárusítandók. (36. szakasz).

A IV. fejezet a szesz és borszesz gyártását szabályozza. Az V. fejezet a szeszmonopólium védelméről a szőlő és gyümölcsstermelés fejlesztésére létesített alap felhasználásáról szól. Legérdekesebb intézkedése, hogy a részgálic árát minden évben a földművelésügyi miniszter állapítja meg az iparügyi miniszterrel egyetértésben.

A törvény 37. szakasza szerint az ipari szesz 5 év alatt kivonandó az italforgalomból. Amennyiben ez az intézkedés nem hajtható végre, úgy a Szőlészeti Szindikátusok Szövetségének, valamint minden más érdekelt jogi személyiségnek kártérítési kereseti joga van.

Végül az átmeneti intézkedések megengedik, hogy 2 hektárnál nem nagyobb szőlők birtokosainak a boradó 20 napra hiteleztesék, az így elszállított bort azonban csak egészben egyszerre adhatja el és csak személyesen a birtokos. (58. szakasz).

A szesz és ecetgyárak által vásárlandó bor minimális árát minden év október 1-én a minisztertanács állapítja meg.

— TOVÁBB EMELKEDIK A LEI KÜLFÖLDI APFOLYAMA — ESNEK A BELFÖLDÖN A VALUTÁK. Bucurestiből jelentik, hogy odaérkezett hírek szerint a lei bankjegyek árfolyama a külföldi tőzsdéken emelkedik. A svájci magánforgalomban legutóbb 1.65—1.80 frank volt, a párisi magánforgalomban 8.20—8.60. Bécsben a kompenzációs lei kurzusa 3.13—3.15, Budapestén a leibankjegy kurzusa 3, Prágában 15.10—15.40-re javult, míg a leikliring árfolyama változatlanul 17.40—17.80. Ennek megfelelően Bucurestiben a külföldi valuták és devizák árfolyama a magánforgalomban ismét csökkent, amit az alábbi szám adatok igazolnak: A font 850—860 lei, a dollár 175—178 lei, a francia frank 11.50—11.60 lei, a svájci frank 56—57 lei, a hollandi forint 115—120 lei, az olasz líra 10.50—11 lei, a török lira 110—115 lei, a márka 45—46 lei, a szabadforgalmi kliringmárka 38.05—38.20 lei, a csekkorona 8.50—6.60 lei, a schilling 33—34 lei, a kompenzációs schilling 31.80—32.10 lei, a pengő 30. és fél—31 és fél lei, a Napoleonarany 1160—1170 lei, az aranyfont 1460—1460 lei, az arany kuszkoronás 1240—1260 lei.

— Százmillió lelei csökkenési részesedését az állam a szövetkezeteknél. Bucurestiből jelentik: A múlt év márciusában módosított szövetkezeti törvény felhatalmazza az államot, hogy a szövetkezeti központról lévő tőkéjét csökkentse, ezt most végrehajtja és 100 millió lelei leszállítja részesedését, amely mostanig 500 millió lei volt. A „Banca Centrala Cooperativa” ezt a mai napot tartott közgyűlésén tudomásul vette.

— A NYOMDÁK FORGALMIADÓ-FIZETÉSÉRŐL RINDELET ERKEZETT, ARAD-RA. A pénzügyigazgatóság pár hónappal ezelőtt feliratot intézett a miniszteriumba, amely ma azt válaszolta, hogy az összes nyomdák kötelesek forgalmiadót fizetni, mert „a szériás üzemek közé tartoznak” és így rájuk nem vonatkozik a forgalmi adótörvény 9. §-a.

SPORT KÖZLÖNY

Ujból elhalasztották a nemzeti bajnokság további mérkőzéseinek sorsolását

Április 21-re tűzték ki a sorsolást — Megegyezős alapján husvótkor is játszhatnak az egyesületek bajnoki mérkőzést

Külföldön mindenütt, ahol kétfordulós a bajnoki rendszer, mindkét forduló (tehát őszi és tavaszi) sorsolását még az őszi idény megkezdése előtt megejtik. A román nemzeti bajnokság őszi fordulóját kisorsolták ugyan az őszi idény megkezdése előtt, de a tavaszi forduló sorsolását még az őszi szezon végeztével sem ejtették meg. Tavasszal a nemzeti bajnokság bizottsága nyilvánosságra hozott egy sorsolást, de azt néhány nap után megváltoztatták, majd újból változtatást eszközöltek olyképpen, hogy csak a márciusi első négy forduló meccseit hozták nyilvánosságra és ennek az alapon kezdődött is meg a tavaszi forduló. Most, hogy a tavaszi első négy forduló véget ért, a bizottság kétszer is ki tűzte a további sorsolás megejtését, de mindannyiszor elhalasztották a sorsolás megejtését.

Az ország sportközönsége várakozással tekintett a sorsolás elé, annál is inkább, mert most már igazán illett volna tudni a tavaszi sorsolást. A bizottság ismét hiú volt önmagához, megint nem sorsolt, de elhatározta, hogy sorsolni fog április 21-ikén. A tervezet szerint a következő nemzeti bajnoki forduló április 23-ikán lenne, tehát két nappal a sorsolás megejtése után. El lehet képzelni, hogy például Arad egyik csapatát sorsolják ki egy fővárosi együttesel, hogy milyen hátrányt kell in-

dálni annak a csapatnak, amelynek utaznia kell, de a vendéglátó csapatnak sem jó, mert képtelen a mérkőzést megfelelő módon behirdetni. A következő bajnoki forduló az április 23-iki ünnepnap után, 26-ikán, vasárnap lesz. A nemzeti bajnokságban szereplő csapatoknak jogukban van megegyezni egymással bajnoki mérkőzés lejátszására vonatkozóan, olyformán, hogy április 12-ikén például játszhatnak bajnoki mérkőzést — ha akarnak. A nemzeti bajnokság bizottságának újabb érthetetlen intézkedései jogos felháborodást váltottak ki az egyesületek köréből, amelyek joggal teszik fel a kérdést, hogy ilyen tempóban mikor fejezik be a bajnokságot. Az egyesületek tudni szeretnék beosztani programjukat, hogy tudjanak tervszerűen felkészülni az egymás után következő ismert ellenféllel szembeni mérkőzésre. Az egyesületek nem ténnetik tovább a tavaszi bajnoki forduló teljes sorsolásának további halogatását, mert ha a bajnokságot ebben a tempóban bonyolítják le, könnyen bekövetkezhetik, hogy a júliusi és augusztusi kénikulában még mindig bajnoki meccseket fognak játszani, amely ugy sportból, mint anyagi szempontból óriási károkat okozhat az egyesületeknek, mert a közönség a nyári napokat szívesebben tölti kiránduló helyeken, mint a sporttelepeken.

Gloria—DVA Galati kupameccs a vasárnapi főesemény

Vasárnap ismét a Kupa jegyében folynak le a mérkőzések és a vasárnapi forduló után már csak 8 csapat marad „álva” a kupáért folyó küzdelemben. A Gloria galati-i ellenfelet kap következő ellenfél gyanúját és a meccs vasárnap Aradon kerül lejátszásra. A kupameccsen kívül teljes kerületi bajnoki forduló bonyolítanak le, a teljes műsor a következő:

Kupamezőkés: Gloria—DVA Galati.
Kerületi bajnokság I. oszt.: Olimpia—PTT—CAA, Transilvania—Unirea, Tricolor—Juventus, Hakoah—SGA, Soimi—CFR—USA.

II. oszt.: Fortuna—Astra, Sparta—Titanus, Victoria—Concordia, Lyrá—Virtutea, Patru—Vulturul, Crisana—Slavia.

Szövetségi díj: AMEFA—Intelegerea, Hakoah—Gloria, Sparta—CAA, Transilvania—Tricolor.

Ilyusági bajnokság (A) csoport: Hakoah—SGA, Transilvania—AMEFA, Tricolor—Juventus.

B) csoport: Sparta—Astra, Fortuna—Unirea, Olimpia—PTT—Crisana, CAA—Gloria.

A Chinezul győzelmével Timisoara felzárkózott Arad mellé a városok statisztikájában

A nemzeti bajnokság vasárnapi fordulójának meglepetéseket hozott főként a Chinezul győzelme az eddigi listavezető CAO ellen, volt váratlan és miután a Ripensia is megszerezte a pontokat Clujon, Timisoara beérte Aradot a városok statisztikájában. A városok szerinti sorrend most a következő:

Arad	3 +	4 =	7	
Timisoara	1 +	6 =	7	
Oradea	2 +	9 =	11	
Bucuresti	5 +	7 +	8 +	11 = 15½
Cluj	10 +	12 =	22	

O A prágai nemzetközi atlétikai versenyen az Európa-rekorder német Wölke 16.16 méterrel nyerte a súlydobást, 10.000 méteron a berlini marathont nagy favoritja, az argentin Zabala, 35 perc 05.1 másodperces közepes idővel győzött.

Meccselnek a futballbírók

Az arad-i futballbíró testület megállapodást létesített a timisoarai kartársakkal, barátságos mérkőzés lebonyolítására, amely revansjelleggel kerül lejátszásra. A futballbírók mérkőzése közül az első meccset Arad-on játszák le egyik legközelebbi divíziós meccs előtt, a revansra pedig későbbi időpontban Timisoarán kerül sor.

O Losangelesben Carpenter 51.06 méterrel győzött a diszkoszvetésben, Carpenternek ez volt az első idei versenye.

Vegyen részt Ön is a HAPAG Földközi-tengeri és az atlanti szigeteken teendő, 1936-os utazásokon

a szórakoztató-utakat lebonyolító, „Milwaukee” motorshajón.

Fekete-tengeri és balkáni út:

április 26. május 14.

(Venece, Athén, Istanbul, Constanta, Batum, Catania, Nápoly, Genova). Behajózás a romániai résztvevők számára Constanta-ban, május 2-án.

Ut az atlanti szigetekre és Angliába:

május 16. — június 4.

(Genoa, Riviera, Palma, Teneriffe, Madeira, Wight, London, Hamburg).

Tavaszi utazás Madeira szigetére:

június 12—26.

(Hamburg, Gibraltár, Tanger, Madeira, Lisszabon, Hamburg). Mérsékelt menetidjakkal mellett az elsőosztályu hagyományos Hapag-szervezet!

Prospektusok, felvilágosítások, jelentkezések:

Künstler Andor

Utazási és Vízumiroda

Arad, Bul. Reg. Maria, 24. Telef. 86.

